

Pedersöre kommun

Våren 2017

Biblioteksstigen med Vibbe

Strategi för samarbete bibliotek – daghem/förskola/skola åk 1-6

INNEHÅLL

1 INLEDNING	1
2 BIBLIOTEKSSTIGEN MED VIBBE	1
3 BIBLIOTEKSSTIGENS MÅLSÄTTNINGAR	2
4 BIBLIOTEKSSTIGEN FÖR DAGHEM	2
4.1 Mål för barn i daghem och familjedagvård	2
4.2 Biblioteksstigen för daghem och familjedagvårdarens dagbarn	3
5 BIBLIOTEKSSTIGEN FÖR FÖRSKOLA	3
5.1 Mål för förskoleelever	3
5.2 Biblioteksstigen för förskolan	3
6 BIBLIOTEKSSTIGEN FÖR SKOLA ÅK 1-6	4
6.1 Mål för åk 1-2	4
6.2 Biblioteksstigen för åk 1	5
6.3 Biblioteksstigen för åk 2	5
6.4 Mål för åk 3-4	5
6.5 Biblioteksstigen för åk 3-4	5
6.6 Mål för åk 5-6	6
6.7 Biblioteksstigen för åk 5-6	6
7 ÖVRIGA TJÄNSTER AV BIBLIOTEKET	7
7.1 Bokpaket	7
7.2 Klassuppsättningar	7
7.3 Bokprat	7
7.4 Utställningar	7
7.5 Boktips	7
7.6 Specialsamlingar och material för elever med läshinder	8
7.7 Författarbesök	8
7.8 Läsuprojekt	8
8 SAMARBETE MELLAN BIBLIOTEK OCH SKOLA ÅK 7-9 OCH ANDRA STADIET	8
9 UTVÄRDERING	8
Bilaga 1	
Ur LP2016 - Åk 1-2	
Ur IKT-strategin 2016 - Åk 1-2	
Ur LP2016 - Åk 3-6	
Ur IKT-strategin 2016 - Åk 3-6	
Ur Kulturläroplanen 2016 - Åk 1-6	
Bilaga 2	
Ur LP2016 för åk 7-9	
Ur IKT-strategin 2016 för åk 7-9	
Ur Biblioteksläroplanen 2006 för åk 7-9	
Ur Kulturläroplanen 2016 för åk 7-9	
Bilaga 3	
Mångsidig kompetens	

1 INLEDNING

Kommunbiblioteket i Pedersöre har fått pengar från Regionförvaltningsverket för projektet *Utveckling av användarutbildningen* där en kartläggning av samarbetet mellan biblioteket och kommunens daghem, förskolor och lågstadieskolor gjorts. Projektledarna lärare Katarina Barkar och biblioteksfunktionär Pamela Eklund har även deltagit i fortbildningar ordnade av RFV som gäller samarbete skola-bibliotek och utveckling av kontaktytorna mellan dessa.

Familjedagvårdare, personalen i daghem, förskolor och skolor åk 1-6 i Pedersöre har fått besvara en enkät om samarbetet med biblioteket. I diskussion med de olika enheterna har projektledarna presenterat resultatet av enkäten och personalen på de olika enheterna har kommit med ytterligare feedback. Resultatet från enkäterna och diskussionerna har beaktats i utvecklandet av samarbetet.

2 BIBLIOTEKSSTIGEN MED VIBBE

Som ett resultat av kartläggningen har en strategi för samarbetet utformats av en arbetsgrupp bestående av representanter från bibliotek och skola. Strategin kallas ***Biblioteksstigen med Vibbe*** och den beaktar Läroplanen för grundläggande utbildning LP2016, Förskolans läroplan 2016, Plan för småbarnsfostran 2008, den tidigare Biblioteksläroplanen från 2006 och Pedersöre kommuns IKT-plan 2016 samt Kulturläroplanen 2016. Biblioteksstigen innebär användarutbildning för olika åldrar förutom möjlighet att låna böcker och annat material.

Bibliotekets maskot är vikingatrollet Vibbe. Gunhild Berger har utvecklat idén och historien kring Vibbe. Vibbe är illustrerad av Joanna Vikström Eklöv. Annette Roslund har sytt figuren Vibbe som finns vid varje biblioteksenhet.

"Vibbe är i bokskogen och hittar en stig, som leder till biblioteket. Den heter Biblioteksstigen. Följ med Vibbe på Biblioteksstigen, han hjälper dig att hitta rätt. Då du kommit tillräckligt långt så hittar du själv!"

Planen är att Vibbe ska följa med eleverna ändå upp till åk 6. En Vibbehanddocka är planerad att användas i användarutbildning för daghem, förskola och åk 1. Vibbespelet ska revideras och kan användas för åk 1-2. Hur Vibbe används för åk 3-6 är under planering.

För att utveckla och förbättra Biblioteksstigen för de olika åldrarna utvärderas den varje år. Åk 7-9 och andra stadiets utbildning (Pedersöre gymnasium och Yrkesakademin) kommer med i Biblioteksstigen i ett senare skede. Tillsvidare gäller den tidigare biblioteksläroplanen för dem.

3 BIBLIOTEKSSTIGENS MÅLSÄTTNINGAR

- **Jämlikhet:** Alla barn i kommunen från daghemsåldern upp till elever i årskurs 6 ska få bekanta sig med bibliotekets utbud, tjänster och utrymmen.
- **Biblioteket som lärmiljö:** Den nya läroplanen betonar användandet av olika lärmiljöer. Biblioteket är en naturlig lärmiljö för skolan.
- **Utöka kontaktytorna mellan skola och bibliotek:** Vi strävar till ökad dialog och att ta tillvara varandras kompetenser och använda biblioteket som lärmiljö.
- **Stöda de sju kompetenserna:** Barnen får lära sig att mångsidigt använda bibliotekets utbud och tjänster i sin informationssökning, hitta relevant litteratur och uppnå en mångsidig informationsfärdighet. Biblioteket är ett stöd speciellt i att uppnå multilitteracitet och digitala färdigheter, men även ett stöd med tanke på de övriga kompetenserna. *Se bilaga 3.
- **Läsglädje:** Biblioteket vill inspirera barn att få en positiv inställning till läsande och litteratur, ge positiva biblioteksupplevelser och främja läsglädje. Läsandet ska bli en del av livet, både i skolan och på fritiden.
- **Livslångt lärande:** Biblioteket vill stöda det livslånga lärandet. Eleverna ska kunna använda biblioteket som kunskapskälla.

4 BIBLIOTEKSSTIGEN FÖR DAGHEM

Biblioteket tar emot besök av daghemsgrupper, så att barnen själva får söka i hyllorna och bekanta sig med bokurvalet.

Biblioteket vill vara ett stöd för barnen när det gäller att hitta böcker, främja läsglädje och bredda läsupplevelserna. I planen för småbarnsfostran betonas att riklig läsning stimulerar språkinläringen.

Ur Plan för småbarnsfostran 2008 i Pedersöre:

”Personalen inom småbarnsfostran samarbetar även med social-, kultur- idrottssektorn, hälsovården, församlingar och olika organisationer. Genom ett gott samarbete inom olika nätverk skapas en kontinuitet i vård, fostran och undervisning. Barnen träffas under gemensamma kulturevenemang t.ex. teaterföreställningar, högtider, fester och utställningar.”

4.1 Mål för barn i daghem och familjedagvård

Bekanta sig med bibliotekets utrymmen, utbud och personal.
Inspirera till intresse för boken.

4.2 Biblioteksstigen för daghem och familjedagvårdarens dagbarn

Vad händer på bibban?

Presentation av biblioteket
Bokpaket
Sagostunder

Vid daghemmets första biblioteksbesök presenterar bibliotekspersonalen biblioteket, berättar hur man använder ett bibliotek och hur man handskas med böckerna. Barnen får låna böcker till daghemmet.

Daghemspersonalen och bibliotekspersonalen hjälper till att hitta lämpliga böcker som intresserar barnen.

Biblioteket sammanställer vid behov bokpaket till daghemmen. Daghemspersonalen hämtar paketet.

Biblioteket ordnar sagostunder under läsåret enligt resurser.

5 BIBLIOTEKSSTIGEN FÖR FÖRSKOLA

Biblioteket tar emot besök av förskolegrupper, så att förskolebarnen själva får söka i hyllorna och bekanta sig med bokurvalet.

Biblioteket vill vara ett stöd för förskolebarnen när det gäller att hitta böcker, främja läsglädje och bredda läsupplevelserna. Förskolans och bibliotekets gemensamma mål är att väcka läslust.

I Förskolans läroplan 2016 står:

”Barnlitteratur ska användas på ett mångsidigt sätt i undervisningen. Barnen ska uppmuntras att undersöka och läsa olika slags texter enligt sin förmåga och att berätta eller på olika sätt uttrycka vad de hört eller läst.”

5.1 Mål för förskoleelever

Lära sig hitta bilderböcker och faktaböcker på lämplig nivå.
Inspirera till intresse för läsning.

5.2 Biblioteksstigen för förskolan

Kul med böcker

Presentation av biblioteket
Bokpaket
Sagostunder

Vid förskolans första biblioteksbesök presenterar bibliotekspersonalen biblioteket och var böcker som passar förskoleelever finns, berättar hur man använder ett bibliotek och hur man handskas med böckerna. Eleverna får låna böcker till förskolan.

Förskolläraren och bibliotekspersonalen hjälper till att hitta lämpliga böcker som intresserar eleverna.

Biblioteket sammanställer vid behov bokpaket till förskolan. Förskolläraren hämtar paketet.

Biblioteket ordnar sagostunder under läsåret enligt resurser.

6 BIBLIOTEKSTIGEN FÖR SKOLA ÅK 1-6

Biblioteksstigen beaktar den nya läroplanen LP2016 och stöder mångsidig kompetens. Skolornas och bibliotekets gemensamma mål är att väcka läslust och att lära eleverna söka och värdera information och källor. Detta gäller undervisning i alla ämnen.

Biblioteket tar emot klassbesök, så att eleverna själva får söka i hyllorna och bekanta sig med urvalet. Läraren och bibliotekspersonalen hjälper till att hitta lämpliga böcker som intresserar eleverna.

I LP2016 står det:

”Genom att bekanta sig med skolbiblioteks- eller närbiblioteksverksamheten och de olika kulturevenemangen för barn utvidgas lärmiljön till utanför skolan.”

”Uppmuntra eleven att lyssna till och själv läsa litteratur för barn, att hitta intressant läsning och utveckla sitt läsintresse och använda sig av bibliotek.”

”Eleverna uppmuntras till att aktivt och mångsidigt använda bibliotekstjänster, hitta intressant läsning och att läsa och skriva på fritiden. Inom litteraturundervisningen läser eleverna finländsk, svensk, nordisk och annan internationell barn- och ungdomslitteratur inom olika genrer.”

Biblioteket erbjuder åk 1-6 användarutbildning. Innehållet i användarutbildningen beskrivs i biblioteksstigen för de olika årskurserna. Läraren tar kontakt med biblioteket när de önskar användarutbildning.

6.1 Mål för åk 1-2

Kunna hitta och välja läsning självständigt för egen åldersgrupp eller av rätt svårighetsgrad.

Kunna låna och returnera självständigt.

Inspirera till intresse för läsning och litteratur.

6.2 Biblioteksstigen för åk 1

Låna själv

Presentation av biblioteket

Eget lånekort

Sjuåringar får ett eget lånekort senast vid det första biblioteksbesöket med klassen. Vid det första besöket med klassen lär sig eleverna hur man använder ett bibliotek, hur man lånar och returnerar böcker och hur man handskas med dem. De bekantar sig med böckerna på barnavdelningen, både fiktion och fakta. De lär sig att varje bok har sin egen plats i hyllan.

Läraren och bibliotekspersonalen hjälper till att hitta lämpliga böcker som intresserar eleverna.

6.3 Biblioteksstigen för åk 2

Boktips som passar åk 2 ges av bibliotekspersonalen vid det första biblioteksbesöket med klassen.

6.4 Mål för åk 3-4

Förstå indelningen i fakta och fiktion och indelning i klasser (klassifikationssystemet).
Lära sig att hitta den bok de vill ha både i webbiblioteket och i hyllan enligt avdelning, klass och alfabetisk ordning.

6.5 Biblioteksstigen för åk 3-4

Lär känna Fredrika. Hur hittar jag böcker?

Bekanta sig med bibliotekets avdelningar, fakta och fiktion och klassifikationssystemet

Grunderna i sökning i webbiblioteket Fredrika

Sökuppgifter i biblioteket

I biblioteket bekantar eleverna sig med böckernas placering i avdelningar och klasser. Eleverna lär sig hur böckerna är ordnade i hyllorna enligt alfabetisk ordning.

Eleverna lär sig grunderna i hur man söker böcker i webbiblioteket Fredrika. De får öva sig att hitta böckerna i bibliotekets hyllor.

Läraren kontaktar biblioteket om användarutbildning. Hela klassen kan utföra sökuppgifter samtidigt tills vidare endast vid huvudbiblioteket. Klassen gör sökuppgifterna i mindre grupper vid övriga biblioteksenheter p.g.a. tekniska och utrymmesmässiga begränsningar.

Biblioteksbesöket kombineras med fördel med att klassen har ett skilt tema på gång.

Eleverna får tillämpa sitt informationsbehov i praktiken. Läraren informerar bibliotekspersonalen i tid om temat som är på gång i klassen. Sökuppgifterna utformas då så att de stöder temat.

Bibliotekspersonalen hjälper eleverna att hitta böcker som är relevanta för deras behov. Läraren har huvudansvaret för undervisningen i källkritik. Källkritik är ändå en naturlig del av användarutbildningen i biblioteket.

6.6 Mål för åk 5-6

Lära sig hitta böcker i webbiblioteket och bibliotekshyllan.
Lära sig reservera och förnya böcker i webbiblioteket.
Eleverna blir medvetna om möjligheten att låna e-böcker.

6.7 Biblioteksstigen för åk 5-6

Fredrika lär mig mera

Sökning i webbiblioteket Fredrika

Sökuppgifter i biblioteket

Sökning med ämnesord

Öva att reservera böcker och förnya lån i webbiblioteket

Eleverna övar mera på hur man söker böcker i webbiblioteket Fredrika och hittar böckerna i hyllan, hur man söker med ämnesord och hur man reserverar böcker och förnyar sina lån i webbiblioteket. Eleverna bekantar sig med Fredrikas e-bibliotek.

Läraren kontaktar biblioteket om användarutbildning. Hela klassen kan utföra sökuppgifter samtidigt tillsvidare endast vid huvudbiblioteket. Klassen gör sökuppgifterna i mindre grupper vid övriga biblioteksenheter p.g.a. tekniska och utrymmesmässiga begränsningar.

Biblioteksbesöket kombineras med fördel med att klassen har ett skilt tema på gång. Eleverna får tillämpa sitt informationsbehov i praktiken. Läraren informerar bibliotekspersonalen i tid om temat som är på gång i klassen. Sökuppgifterna utformas då så att de stöder temat.

Bibliotekspersonalen hjälper eleverna att hitta böcker som är relevanta för deras behov. Läraren har huvudansvaret för undervisningen i källkritik. Källkritik är ändå en naturlig del av användarutbildningen i biblioteket.

7 ÖVRIGA TJÄNSTER AV BIBLIOTEKET

7.1 Bokpaket

Biblioteket sammanställer vid behov bokpaket till daghemmen, förskolorna och klasserna/skolorna. Dessa meddelar biblioteket i god tid om önskemål. Ifall gruppen önskar ett bokpaket kring ett visst tema, har biblioteket möjlighet att samla ihop böcker från nio enheter. Temapaket beställs två veckor innan personalen önskar hämta det. När biblioteket fått information om att samma tema är aktuellt i flera daghem/förskolor/skolor samtidigt, kan böckerna delas på, i annat fall går det som finns tillgängligt till den som först frågar.

Läraren och personalen från daghem och förskola hämtar bokpaketet.

7.2 Klassuppsättningar

Biblioteket har klassuppsättningar med ett antal titlar i flera exemplar (Dialogen-lådor). Det finns tre lådor, en för åk 1-2, en för åk 3-4, en för åk 5-6. Lånetiden för lådorna är 6 veckor.

Utöver lådorna finns ett antal titlar i flera exemplar. Böckerna är märkta med en gul cirkel. Många böcker har också skaffats till alla biblioteksenheter, vilket betyder att de kan finnas i nio exemplar. Bokpaketens innehåll presenteras på bibliotekets hemsida, se: Till skolorna.

Klassuppsättningarna hämtas av läraren.

7.3 Bokprat

Bokprat stöder och stimulerar läsning och ger en större kännedom om barn- och ungdomslitteratur. Bokprataren berättar om ett urval av böcker. Läraren kontaktar bokprataren i god tid eftersom bokprat kräver förberedelser. Årskurserna 2 och 5 i de skolor som har långt till ett bibliotek prioriteras.

7.4 Utställningar

Utrymmen för utställningar finns på vissa biblioteksenheter. När daghemmet/förskolan/klassen/skolan jobbat med något som de vill visa för en större publik, kan de ta kontakt med biblioteket och boka in en utställningstid.

7.5 Boktips

På bibliotekets hemsida www.fredrikbiblioteken.fi finns boktips under fliken Barn och unga.

- Varje vecka läggs nya boktips på sidan, de skrivs av fredrikbibliotekens personal
- Temalistor är sorterade dels efter ålder (0-5 år och 6-12 år), dels efter tema
- När man har sökt sig fram till uppgifterna om en bok i katalogen, får man vidare tips om andra likande verk
- Kunderna kan betygsätta och kommentera böcker de läst

7.6 Specialsamlingar och material för elever med läshinder

Biblioteket har en samling ljudböcker på CD samt lättlästa böcker.

Förskolan/skolan kan enkelt och billigt få tillgång till e-böcker via <http://www.eskolan.fi/>

Daisy är en digital talbok avsedda för personer med läshinder, och får av upphovsrättsliga skäl inte lånas av andra. På huvudbiblioteket finns ett urval av Daisy-böcker samt en Daisy-spelare för utlåning. Biblioteket erbjuder också e-ljudböcker till enskilda personer med läshinder. Också skolan kan registrera sig som kund, skolan kontaktar Celia eller närmaste bibliotek. Om en skolelev vill bli Celia-kund kommer eleven med specialläraren eller föräldern till biblioteket och blanketten fylls i på nätet och skickas in till Celia.

Läs mer om Celias tjänster: <https://www.celia.fi/sv/>

Biblioteket kan låna depositioner på utländska språk från Flerspråkiga biblioteket i Helsingfors. Biblioteket får ha depositionen ca ett halvt år.

7.7 Författarbesök

Författarbesök ordnas enligt resurser. Åk 4 prioriteras.

7.8 Läsprojekt

Enligt resurser ordnas olika läsprojekt, gärna i samarbete med skolor.

8 SAMARBETE MELLAN BIBLIOTEK OCH SKOLA ÅK 7-9 OCH ANDRA STADIETS UTBILDNING

Åk 7-9 och andra stadiets utbildning (Pedersöre gymnasium och Yrkesakademin) kommer med i Biblioteksstigen i ett senare skede. Tillsvidare gäller den tidigare biblioteksläroplanen för dem.

9 UTVÄRDERING

För att utveckla och förbättra Biblioteksstigen för de olika åldrarna utvärderas den varje år.

Bilaga 1

5.1 Ur LP2016 - Åk 1–2

- Genom att bekanta sig med skolbiblioteks- eller närbiblioteksverksamheten och de olika kultur-evenemang för barn utvidgas lärmiljön till utanför skolan
- handleda eleven i att söka information på olika sätt
- sporra eleven att bli intresserad av (barn)litteratur, medietexter och andra texter genom att skapa positiva läsupplevelser och samtidigt väcka lust att läsa och lära sig och samtidigt dela med sig av sina läsupplevelser
- Uppmuntra eleven att lyssna till och själv läsa litteratur för barn, att hitta intressant läsning och utveckla sitt läsintresse och använda sig av bibliotek
- eleverna övar sig i informationssökning
- tillsammans bekantar sig eleverna med biblioteket och hur det används
- Olika lärmiljöer som stöder mångsidig utveckling av språkkunskaperna ska målinriktat användas i undervisningen, både i skolan och utanför skolan
- uppmuntra eleven att läsa och diskutera texter och litteratur som lämpar sig för åldern och språkkunskaperna
- motivera eleven att lyssna på och läsa litteratur som lämpar sig för åldern och språkkunskaperna och handleda eleven att välja litteratur som intresserar som lära eleven använda biblioteket och bli bekant med barnkultur
- Innehållet i undervisningen väljs så att eleverna får möjlighet att vidga de färdigheter som har en anknytning till språk, litteratur och övrig kultur på ett mångsidigt sätt
- eleverna söker litteratur som intresserar och bekantar sig med berättelser, lekar och festtraditioner inom olika kulturer
- eleverna genomför enkla uppgifter i informationssökning
- handleda eleven att använda informations- och kommunikationsteknik för att söka information samt för att dokumentera och presentera observationer

5.2 Ur IKT-strategin 2016 - Åk 1-2

- producera och presentera multimodala texter
- följa god netetikett

5.3 Ur LP2016 - Åk 3-6

- Syftet med litteraturundervisningen är att väcka läslust, stödja eleverna i att få och dela med sig av läsupplevelser, fördjupa kulturkännedomen, stödja den etiska utvecklingen och att berika elevernas språk och fantasi
- Genom arbete med mediekunskap ökar elevernas medvetenhet om och vana att använda olika medieinnehåll och de lär sig förstå och tolka mediernas roll som ett kulturellt fenomen
- Utveckla ett läsintresse
- Varierande texter som eleverna själv valt och som intresserar dem ska användas i undervisningen
- Elevernas läsupplevelser ska breddas
- Lärmiljön ska även innefatta kultur- och medieutbudet utanför skolan
- Varje elev ska uppmuntras läsa litteratur och andra texter i enlighet med sin färdighetsnivå
- Handleda eleven att söka information, använda många olika slag av informationskällor och bedöma informationens tillförlitlighet
- Stödja eleven i att öka sin litteraturkunskap och att utveckla sitt intresse för barn- och ungdomslitteratur och medietexter samt ge möjlighet till positiva läsupplevelser som eleven kan dela med sig av bland annat i multimediala miljöer
- Sporra eleven att vidga sin textvärld och läsa litteratur som är riktad till barn och unga och uppmuntra eleven att läsa och reflektera kring sina läsupplevelser samt aktivt använda sig av bibliotek
- Erbjud eleven möjlighet att bekanta sig med ett mångsidigt medie- och kulturutbud
- Tillsammans läser de och lyssnar till barn- och ungdomslitteratur som de själva är med och väljer
- De söker information i olika källor och skaffar sig nya kunskaper genom att läsa. De använder skolbiblioteket och andra bibliotekstjänster och övar sig i att bedöma texters och källors tillförlitlighet
- Det lokala kultur- och medieutbudet, till exempel bibliotek, film, teater och museer utnyttjas i undervisningen.
- Eleverna uppmuntras till att aktivt och mångsidigt använda bibliotekstjänster, hitta intressant läsning och att läsa och skriva på fritiden. Inom litteraturundervisningen läser eleverna finländsk, svensk, nordisk och annan internationell barn- och ungdomslitteratur inom olika genrer
- handleda eleven i att söka information, använda många olika slag av informationskällor och bedöma informationens tillförlitlighet
- motivera eleven att mångsidigt stifta bekantskap med litteratur och kultur, att uppmuntra eleven att läsa litteratur skriven för barn och unga och att dela med sig av sina läsupplevelser och att bli en aktiv biblioteksanvändare

- Informationssökning
- Eleverna övar sig att urskilja åsikter, värderingar och informationskällor i texter och att bedöma informationens tillförlitlighet.
- Eleverna bekantar sig med skön- och faktalitteratur, filmer och medietexter riktade till barn och unga och stiftar samtidigt bekantskap med biblioteket som en resurs.
- motivera eleven att mångsidigt stifta bekantskap med litteratur och kultur, att uppmuntra eleven att läsa litteratur skriven för barn och unga och att dela med sig av sina läsoplevelser och att bli en aktiv biblioteksanvändare
- Eleverna uppmuntras att söka information på de språk som de behärskar.
- Att lära sig hitta finskspråkigt material i omgivningen, på nätet, i bibliotek osv

5.4 Ur IKT-strategin 2016 - Åk 3-6

- hantera bilder, foton, film, ljud
- söka information
- granska information kritiskt
- enkla källhänvisningar och upphovsrätt
- producera och presentera multimodala texter

5.5 Ur Kulturläroplanen 2016 - åk 1-6

Under åk 1-6 ska alla elever ha möjlighet att:

-besöka huvudbiblioteket och kommundgården i Bennäs minst en gång. (skola i samarbete med huvudbiblioteket/kommungården)

-få besök av barnboksförfattare. (bibliotek)

Bilaga 2

8.1 Ur LP2016 för åk 7-9

- **Skolbiblioteksverksamhet**

För att stödja skolans undervisning och fostrande arbete kan man ordna skolbiblioteksverksamhet och förverkliga den i samarbete med närbibliotek och andra bibliotek. Biblioteksverksamheten bidrar till att stärka elevernas allmänbildning och till att bredda och vidga deras världsbild. Mångsidig skolbiblioteksverksamhet stödjer förverkligandet av synen på lärande i verkliga lärsituationer och ger eleverna möjligheter att sköta olika ansvarsuppgifter. Skolbiblioteket och andra bibliotek erbjuder aktiverande och stimulerande lärmiljöer och mångsidiga arbetssätt. Biblioteksverksamheten ska uppmuntra eleverna att självmant läsa och välja böcker, tillgodose deras kunskapsbehov, uppmuntra dem att söka information i olika källor och granska informationskällorna. Verksamheten ökar möjligheterna att differentiera undervisningen, att arbeta utgående från elevernas personliga intressen samt att samarbeta med hemmen. Tillsammans handleder skolan och biblioteket eleverna till livslångt lärande och aktivt medborgarskap.

- **Syfte**

1. stimulera eleverna att bli intresserade av språk, litteratur och övrig kultur.
2. Syftet med litteraturundervisningen är att väcka läslust, stödja eleverna i att få och dela med sig av läsoplevelser, fördjupa kulturkänndomen, stödja den etiska utvecklingen och att berika elevernas språk och fantasi.
3. Eleverna uppmuntras att läsa litteratur och fördjupa sitt läsintresse och de ska ges möjlighet till läsoplevelser.
4. Eleverna ska uppmuntras att bland olika texter hitta och välja sådana som intresserar och är lämpliga med tanke på elevernas läsfärdighet och sätt att läsa, och att självmant läsa litteratur och andra texter.
5. Eleverna uppmuntras att läsa litteratur och fördjupa sitt läsintresse och de ska ges möjlighet till läsoplevelser.
6. Lärmiljön i modersmål ska även innefatta kultur- och medieutbudet utanför skolan.
7. Eleverna uppmuntras att använda bibliotekstjänster både aktivt och mångsidigt.
8. Eleven hittar självmant lämpliga texter, läser flera böcker och breddar villigt samt delar med sig av sina läserfarenheter.
9. Eleven ska uppmuntras att söka information via informell historiekultur, såsom spel, filmer och litteratur.
10. Målet är att eleverna ska ha tillgång till utrymmen, redskap, material och bibliotekstjänster så att de också har möjlighet att studera självständigt.
11. Bibliotek, motions-, konst- och naturcenter, muséer och många andra samarbetsparter erbjuder mångsidiga lärmiljöer.

- **Litteratur**

1. Valet av texter i undervisningen ska gå i riktning mot samhällsorienterande texter och texter som används i studie- och arbetslivet.
2. Eleverna ska uppmuntras att bland olika texter hitta och välja sådana som intresserar och är lämpliga med tanke på elevernas läsfärdighet och sätt att läsa, och att självmant läsa litteratur och andra texter.
3. väcka elevens intresse för nya slag av fiktiva texter och litteratur, bredda elevens erfarenheter av att lyssna till och läsa texter samt bearbeta dessa och samtidigt fördjupa elevens förståelse av fiktion.
4. handleda eleven i att öka sin litteratur- och kulturkunskap, bidra till att eleven lär känna litteraturens historia och modern litteratur samt olika litterära genrer och ge eleven möjlighet att reflektera över litteraturens och kulturens betydelse både i sitt eget liv och i en mångkulturell omvärld.
5. De vidgar sitt läsande från ungdomslitteratur till allmän litteratur, både fiktion och fakta.
6. De bekantar sig med olika skeden inom finlandssvensk, annan finländsk och svensk litteratur, med ungdomsböcker och klassiska och moderna verk samt faktaböcker.
7. Eleven känner till den finlandssvenska litteraturen.
8. Erbjuder eleven och tillsammans med hen söka mångsidiga och betydelsefulla texter.

- **Informationssökning och källkritik**

1. Eleverna ska också handledas att röra sig tryggt och ansvarsfullt i medievärlden.
2. Erbjuder eleven tillfälle att träna sin förmåga att söka, bedöma och använda information och att använda sig av flera olika källor samt göra källhänvisningar i sin egen text och följa upphovsrättsliga regler.
3. De bekantar sig med informationssökningens olika faser, med olika informationskällor och hur man bedömer tillförlitligheten hos olika källor.
4. De lär sig även om upphovsrätt och etisk webbkommunikation.
5. Eleven kan värdera vilken information som är användbar och avgöra vilka källor som är tillförlitliga.
6. Eleven kan tillämpa normerna för upphovsrätt och ange sina källor.
7. Stödja elevens förmåga att kritiskt bedöma information som berör hälsa och sjukdom.
8. I historieundervisningen ska eleven lära sig att kritiskt behandla information från olika aktörer och hur man handskas med olika slag av historiska källor.
9. Granskning och användning av medier.

8.2 Ur IKT-strategiplanen 2016 för åk 7-9

- Arbeta med projekt
- Hitta i ett bibliotek
- Hitta i uppslagsverk och olika länksamlingar

- Känna till och värdera olika typer av källor
- Känna till sökmotorer och olika sökstrategier
- Upphovsrätt
- Arbeta med projekt - bilder och bildtexter
- Värdera och använda olika källor
- Mediakunskap, multilitteracitet
- Arbeta med projekt Nobel
- Vardagskompetens (navigering på nätet)
- Parallellt med övningar i informationskompetens läggs även fokus på e-säkerhet

8.3 Ur Biblioteksläroplanen 2006 för åk 7-9

Biblioteksundervisning

- Eleverna kan använda sig olika typer av biblioteksmaterial
- Eleverna kan självständigt och på ett mångsidigt sätt använda biblioteket

Litteraturundervisning

- Bekanta sig med indelningen i skön- och facklitteratur och deras underavdelningar
- Fördjupa litteraturkänningen
- Att reflektera över det egna läsandet.

Informationssökning

- Att värdera hur pålitlig informationen är
- Hur vetenskapen är indelad
- Att ställa exakta frågor: Vart vill man komma med sin fråga?
- Att inse orsak och verkan.
- Att tillämpa kunskap.
- Att kunna använda olika typer av källor

Att göra innehållsförteckningar, källhänvisningar och källförteckningar

8.4 Ur Kulturläroplanen 2016 för åk 7-9

- Författarbesök
- Resa till etablerad teater
- Mångkulturella temadagar/temahelheter (ämnesöverskridande)

Bilaga 3

Mångsidig kompetens 2016

